

Мірошніченко Любов Василівна

к. філол. н., доцент

доцент кафедри

соціально-гуманітарних дисциплін

Ковіненко Орина Олександрівна

здобувачка вищої освіти 1 курсу,

група ЮД-041, юридичний факультет

(Дніпропетровський державний

університет внутрішніх справ)

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ В УКРАЇНІ

Упродовж багатьох десятиліть актуальною постає проблема функціонування української мови на державному рівні серед українців. Україна як незалежна держава має дбати про розвиток своєї мови, культури і зберігати національні звичаї та традиції. Але в суспільстві спостерігаємо проблему низького рівня знань української мови і небажання сучасної молоді спілкуватися рідною мовою. На щастя, це поодинокі випадки і стосується це більш східної частини країни. На заході та в центральних регіонах молодь усвідомлює цінність та важливість щодо зберігання та розвитку рідної мови, адже якщо вмере мова – загине й народ. Усе ж таки вивчення мови сучасним суспільством – це право чи обов'язок кожного громадянина країни? З цього приводу висловлювали різні думки відомі письменники, політики, досвідчені артисти України, наприклад, Іван Огієнко наголошував: «Поки живе мова — житиме й народ, як національність ... От чому мова завжди має таку велику вагу в національному рухові, от чому ставлять її на перше почесне місце серед головних наших питань» [1, с. 239-240]. Анатолій Мокренко зазначав: «Руйнування мови — основи національної культури — це вже не просто вина, а злочин держави перед народом» [2, с. 8]. Відомий педагог Василь Сухомлинський говорив: «Щоб любити — треба знати, а щоб проникнути в таку тонку й неосяжну, величну й багатогранну річ, як мова, треба її любити» [3]. Отже, цінність рідної мови має усвідомлювати кожний представник своєї нації.

За даними опитування, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС) на початку 2019 року, тільки 46% українців розмовляють зі своїми родичами переважно або виключно українською мовою. 92,2% із цих 46% – мешканці Західної України, 48,1% – центральної території країни, 19,1% – південної частини, 13,3% – східної. Згідно з цією статистикою, на жаль, значна кількість українців нехтує державною мовою і навіть соромиться спілкуватися нею на постійній основі у повсякденному житті. Чому так? Частина дослідників приходять до висновків, що в Україні, з моменту здобуття її незалежності, так і не були створені достатні умови для

поширення української мови, у зв'язку з чим значна кількість людей, яка вільно володіє українською, потрапила в середовище, де не може її ефективно та активно використовувати. Функціонування національної мови має велике значення, тому що від цього прямим чином залежить збереження та існування держави українського народу.

У другій частині 3 Статті Конституції України зазначено, що держава відповідає перед кожним громадянином за свою діяльність, а також за розповсюдження української мови, носіями якої є представники єдиної нації.

Навесні 2019 року Кабінетом Міністрів було прийнято Закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної». На думку співавтора цього документа, голови комітету Верховної Ради з питань культури і духовності М. Княжицького: «Цей закон закрит більшість «білих плям» щодо статусу української мови, але при цьому не обмежив права національних меншин» [4]. Українська мова відтепер є одним із символів державності. Посадовці та кандидати на посади, майбутні громадяни України, медики, менеджери державних та комунальних підприємств, працівники патронатних служб і освітяни повинні вільно володіти мовою. Стаття 3 цього закону окремо підкреслює і визначає такі найсуттєвіші його завдання: «1) захист державного статусу української мови; 2) популяризація діалектів і говірок української мови та їх збереження; 3) застосування української мови відповідно до вимог українського правопису та інших стандартів державної мови; 4) забезпечення розвитку української мови для зміцнення національної ідентичності, збереження національної культури, традицій, звичаїв, історичної пам'яті та її подальше функціонування як державотворчого чинника української нації; 5) поширити українську мову у світі та сприяти задоволенню мовних потреб закордонних українців і громадян України, які проживають або тимчасово перебувають за межами України та ін.» [4].

Певна річ, доля української мови зараз залежить від кожного українця, пригадаймо слова іспанського політика Хосе-Марія Арце: «Мова зникає не тому, що її не вчать інші, а тому, що нею не говорять ті, хто її знає».

Найвищою формою державної мови є офіційна мова, яка представляє країну на міжнародному рівні, виступає засобом формування юридично значущих положень. Варто пригадати історію, адже перша правнича документація виникла ще в часи Київської Русі. Давня пам'ятка права українського народу «Руська правда» представляє «рівень юридичного мислення» ще у давньоримському суспільстві. Мова, якою були написані ділові документи Київської Русі – основа давньої української мови, яка все більш «збагачувалася спеціальною лексикою» [6, с. 24-26].

Логічно правильним і точним викладенням думок юриста обумовлюється довіра до права в цілому. Професійна термінологія повинна бути «національна за формою і міжнародна за змістом» [6, с. 44-45]. Тому її основа будується, перш за все, з національних слів. Отже, мова і право є

одним цілим та не можуть існувати окремо один від одного.

Українці мають популяризувати свою мову, а починати варто з себе та зі свого найближчого оточення. Якщо наш народ буде робити хоча б маленькі кроки, це буде діюча спроба разом досягти великої мети! Спілкуймося українською – це оновить та збереже українські традиції та звичаї і прославить націю!

1. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу: Курс, читаний в українському народному університеті. Київ: Абрис, 1991. 270 с.

2. «Мови – це важливо!»: пам'ятка до Міжнародного дня рідної мови / уклад. О. О. Скаченко; КНУКіМ, Бібліотека. К., 2012. 20 с. URL: <http://lib.knukim.edu.ua/wp-content/uploads/ПАМУАТ>

3. Мова – ДНК нації. URL: <https://ukr-mova.in.ua/library/czutatu/vasil-suhomlinskiy-pro-movu>

4. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (Відомості Верховної Ради, 2019, № 21, ст.81 зі змінами, внесеними згідно з Законом № 113-IX від 19.09.2019/ м. Київ, 25 квітня 2019 року, № 2704-VIII.

5. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

6. Токарська А. С., Кочан І. М. Культура фахового мовлення правника. Львів: Видавництво «Радіотехніка», 2003. 312 с.

Мироненко Анастасія Олександрівна

здобувачка вищої освіти 1-го курсу,

факультет соціально-психологічної

освіти та управління

Науковий керівник:

Ковальчук Олена Степанія

к. психол. н.,

доцент кафедри

соціально-гуманітарних дисциплін

(Дніпропетровський державний

університет внутрішніх справ)

ВПЛИВ МЕНТАЛЬНИХ ТА МОВНИХ СТРУКТУР НА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ

Зміст ментальності, як це витікає із самої етимології слова, міститься в когнітивній галузі та визначається насамперед тими знаннями, якими володіє спільнота, що вивчається. Разом з віруваннями знання створюють уявлення про навколишній світ, які є основою ментальності, задаючи разом із домінуючими потребами та архетипами колективного безсвідомого ієрархію цінностей, що характеризує дану спільноту.

Ментальність найвиразніше постає в типовій поведінці представників